

امام صادق(ع) پرچمدار تقرب مذاهب

۲۵ شوال سالروز شهادت امامی است که مدرسه فکری و گفتمان تقریبی ایشان همه مخالفان و موافقان را به حیرت واداشت.

۲۵ شوال سالروز شهادت امامی است که مدرسه فکری و گفتمان تقریبی ایشان همه مخالفان و موافقان را به حیرت واداشت. سال‌های پایانی حکومت بنی امیه بود. فقر، فتنه و آشوب بیداد می‌کرد. روایات جعلی و عوام فریبانه اعتقادات مردم را در میان حق و باطل غوطه‌ور کرده بود. مردم از ناحق بودن بنی‌امیه خسته بودند. موج گرایش به رسول مهربانی‌ها و خاندان او ایجاد شده بود. بنی عباس با مدیریت حيله‌گرانه و تشکیلات زیرزمینی بر این موج سوار شدند و با کمک ایرانی‌ها به حکومت دست یافتند.

درگیری میان این دو خاندان فرصت مناسبی برای فعالیت‌های علمی و فرهنگی پدید آورد. امام صادق (علیه السلام) هم از این فرصت بهره گرفتند و معارف اسلامی و شیعی را توسعه دادند. همین دوران بود که حیات مجددی در کالبد شیعه دمیده شد و مبانی شیعی بیش از هر زمان فراگیر شد.

امام جعفر صادق(ع) که در ۳۱ سالگی به خلعت امامت آراسته شده بود، به روشنی می‌دانست که مسیر ننگ داشتن دین در هیاهوی روزگار خویش، با مساعی علمی و فقهی میسر خواهد بود، بنابراین در نیمه اول قرن دوم هجری مدرسه‌ای پایه‌گذاری کردند که تا آن زمان در اسلام سابقه نداشته است.

شاگردانی که در این مدرسه فکری از فیض وجودی امام صادق(ع) بهره‌مند بودند، بعدها به دانشمندان بزرگی در علوم قرآنی، فقهی، کلامی و... تبدیل شده و عظمت این دانشگاه، موافقان و مخالفان را به حیرت واداشت.

شاگردانی که از فیض وجودی امام صادق(ع) بهره‌مند بودند، بعدها به دانشمندان بزرگی در علوم قرآنی، فقهی، کلامی و... تبدیل شدند

چهره‌های درخشانی که پای کرسی پیشوای ششم شیعیان زانوی ادب زده بودند، در روایت‌های مختلف بین ۴ تا ۱۲ هزار نفر بودند که فرهنگ پرمایه اسلام را در همه شهرها گسترش دادند.

اما ظلم و فساد حاکمان مستبد تنها مشکل دوران امام صادق(ع) نبود. آنچه بیش از همه، رئیس مذهب جعفری را به انقلاب فرهنگی وا داشت، مقابله با گرایش‌های مذهبی گوناگون و نحله‌های انحرافی بود. امام صادق(ع) در مواجهه با این گروه‌ها تلاش کردند قرائتی عقلانی و علمی و اخلاقی از اسلام ارائه کند تا این فرقه‌ها در نطفه خفه شوند؛ راهی که حوزه‌های علمی شیعی در طول هزاران سال، پیش گرفته‌اند و امروز دنیای اسلام بیش از هر زمانی به آن نیازمند است.

نقطه عطف در تقرب مذاهب اسلامی

حجت‌الاسلام سیدمهدی علیزاده موسوی، رئیس پژوهشکده حج و زیارت در گفتگو با [خبرنگار مهر](#) معتقد است که یکی از معضلات جهان اسلام، در طول تاریخ تفرقه انگیزی و خونریزی عده‌ای تندرو و افراطی بوده است که پیروان دیگر فرقه‌ها را تکفیر کرده و می‌کنند و به عقاید سایر مذاهب بی‌توجه هستند.

وی دوره امام صادق(ع) را از نظر تقرب بین مذاهب اسلامی، نقطه عطفی می‌داند و می‌گوید: ایشان علاوه بر مشی نظری و دیدگاه‌هایی که بیان فرموده‌اند در عمل نیز این تعایش و تقرب را عملی کرده‌اند.

به گفته رئیس پژوهشکده حج و زیارت، کرسی درس امام صادق(ع) آنقدر فضای تقریبی پیدا کرده بود که به مدرسه و محلی برای همگرایی و هم افزایی چهره‌های مختلف مذاهب اسلامی تبدیل شده بود.

رئیس مذهب جعفری در توصیه‌هایی که دارند بر ارتباط با پیروان سایر مذاهب تأکید فراوان کردند و از جمله فرمودند که به عیادت بیماران آنان بروید، در تشییع جنازه‌های آنان شرکت کنید و در دادگاه برای آنان شهادت بدهید و در نمازهای جماعت با آنان نماز بخوانید.

کرسی درس امام صادق(ع) آنقدر فضای تقریبی پیدا کرده بود که به مدرسه و محلی برای همگرایی و هم افزایی چهره‌های مختلف مذاهب اسلامی تبدیل شده بود

حجت‌الاسلام علیزاده موسوی معتقد است که امام صادق(ع) فلسفه این کار را هم بیان فرموده و گفتند که شیعیان واقعی ما کسانی هستند که موجب زینت ما می‌شوند و نه باعث برانگیختن بدبینی نسبت به ما در دیگران و همه باید این کلام را آویزه گوش خود قرار دهیم.

وی با اشاره به روایتی در اهمیت خواندن نماز پشت سر اهل سنت، می‌گوید: این رویکرد سبب شده تا طیف زیادی از علمای اهل سنت مانند ابوحنیفه و مالک که از رهبران فرقه‌های اهل سنت هستند در ردیف شاگردان وی قرار گیرند و به شاگردی آن امام هم افتخار کنند.

استاد حوزه علمیه می‌افزاید: اگر شیعیان به پیروی از امام صادق(ع) این شیوه را پیگیری کنند مصداق روایتی هستند که

می‌فرماید "اگر مردم محاسن کلام ما را در می‌یافتند شیفته آن می‌شدند" هستند. رئیس پژوهشکده حج و زیارت به نمونه‌هایی از سیره رفتاری امام ششم اشاره دارد و می‌گوید: بر اثر تبلیغات سوء دشمنان، برخی افراد نسبت به امام بدبین بودند اما وقتی با او برخورد می‌کردند و خوشرویی و گشاده رویی امام و کلام خوش وی را می‌شنیدند این گارد شکسته می‌شد.

در دوران حکومت بنی عباس با وجود اینکه فرصت مناسبی برای امام صادق(ع) پدید آمد که مکتب فکری خود را در جوامع اسلامی فراگیر کند، اما طولی نکشید که پس از به قدرت رسیدن عباسیان، فشار بر شیعیان افزایش یافت و با روی کار آمدن منصور این فشار به اوج خود رسید.

امام صادق(ع) که در این مدت توانسته بود اسلام اصیل را از زیر حجاب تیره و تار اسلام بنی‌امیه و بنی‌عباس آشکار سازد، چند سال آخر عمرشان برخلاف دوران اولیه امامت، در انزوای دوباره قرار گرفتند.

منصور در آن دوران، شیعیان را به شدت تحت کنترل قرار می‌داد و کار به جایی رسید که چاره‌ای ندید که امام صادق(ع) را از میان بردارد، بنابراین آن امام بزرگوار را در سن ۶۵ سالگی توسط عواملش (با زهر) به شهادت رساند.

امام صادق(ع) چهارمین و آخرین قبله عشق است به دامن بقیع که رونق دیگری به این گلستان بخشیده است.